

Nr 28.

Ankom till Riksdagens kansli den 8 maj 1911 kl. 5 e. m.

*Betänkande i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående
ändrad lydelse af 20 § i förordningen den 28 oktober
1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt m. m.*

(2:a Afd.).

Genom proposition, nr 109, af den 10 mars 1911, hvilken hänvisats till bevillningsutskottets behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 27 januari 1911 och för berörda den 10 mars, föreslagit Riksdagen

1) att besluta, att 20 § i förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt skall från och med år 1912 erhålla följande ändrade lydelse:

Inkomstskatt af inländskt aktiebolag eller solidariskt bankbolag utgår, om den taxerade inkomsten icke öfverstiger fyra procent af bolagets kapital, med två kronor femtio öre för hvarje hundratal kronor af det taxerade beloppet.

Om den taxerade inkomsten öfverstiger fyra procent af bolagets kapital, utgår, för hvarje fullt hundratal kronor af det taxerade beloppet, inkomstskatten med följande belopp nämligen:

Bihang till Riksd. prot. 1911. 5 Saml. 1 Afd. 28 Häft. (Nr 28.)

När den taxerade inkomsten i förhållande till kapitalet	Inkomstskatt pr 100 kronor	När den taxerade inkomsten i förhållande till kapitalet	Inkomstskatt pr 100 kronor
	Kr.		Kr.
öfverstiger 4 men ej $4\frac{1}{4}$ procent	2.55	öfverstiger $16\frac{1}{2}$ men ej 17 procent	4.25
» $4\frac{1}{4}$ » $4\frac{1}{2}$ »	2.60	» 17 » $17\frac{1}{2}$ »	4.30
» $4\frac{1}{2}$ » $4\frac{3}{4}$ »	2.65	» $17\frac{1}{2}$ » 18 »	4.35
» $4\frac{3}{4}$ » 5 »	2.70	» 18 » $18\frac{1}{2}$ »	4.40
» 5 » $5\frac{1}{3}$ »	2.75	» $18\frac{1}{2}$ » 19 »	4.45
» $5\frac{1}{3}$ » $5\frac{2}{3}$ »	2.80	» 19 » $19\frac{1}{2}$ »	4.50
» $5\frac{2}{3}$ » 6 »	2.85	» $19\frac{1}{2}$ » 20 »	4.55
» 6 » $6\frac{1}{3}$ »	2.90	» 20 » 21 »	4.60
» $6\frac{1}{3}$ » $6\frac{2}{3}$ »	2.95	» 21 » 22 »	4.65
» $6\frac{2}{3}$ » 7 »	3.00	» 22 » 23 »	4.70
» 7 » $7\frac{1}{3}$ »	3.05	» 23 » 24 »	4.75
» $7\frac{1}{3}$ » $7\frac{2}{3}$ »	3.10	» 24 » 25 »	4.80
» $7\frac{2}{3}$ » 8 »	3.15	» 25 » 26 »	4.85
» 8 » $8\frac{1}{3}$ »	3.20	» 26 » 27 »	4.90
» $8\frac{1}{3}$ » $8\frac{2}{3}$ »	3.25	» 27 » 28 »	4.95
» $8\frac{2}{3}$ » 9 »	3.30	» 28 » 29 »	5.00
» 9 » $9\frac{1}{3}$ »	3.35	» 29 » 30 »	5.05
» $9\frac{1}{3}$ » $9\frac{2}{3}$ »	3.40	» 30 » 32 »	5.10
» $9\frac{2}{3}$ » 10 »	3.45	» 32 » 34 »	5.15
» 10 » $10\frac{1}{3}$ »	3.50	» 34 » 36 »	5.20
» $10\frac{1}{3}$ » $10\frac{2}{3}$ »	3.55	» 36 » 38 »	5.25
» $10\frac{2}{3}$ » 11 »	3.60	» 38 » 40 »	5.30
» 11 » $11\frac{1}{3}$ »	3.65	» 40 » 45 »	5.35
» $11\frac{1}{3}$ » $11\frac{2}{3}$ »	3.70	» 45 » 50 »	5.40
» $11\frac{2}{3}$ » 12 »	3.75	» 50 » 55 »	5.45
» 12 » $12\frac{1}{2}$ »	3.80	» 55 » 60 »	5.50
» $12\frac{1}{2}$ » 13 »	3.85	» 60 » 65 »	5.55
» 13 » $13\frac{1}{2}$ »	3.90	» 65 » 75 »	5.60
» $13\frac{1}{2}$ » 14 »	3.95	» 75 » 85 »	5.65
» 14 » $14\frac{1}{2}$ »	4.00	» 85 » 90 »	5.70
» $14\frac{1}{2}$ » 15 »	4.05	» 90 » 95 »	5.75
» 15 » $15\frac{1}{2}$ »	4.10	» 95 » 100 »	5.80
» $15\frac{1}{2}$ » 16 »	4.15	» 100 — — »	5.85
» 16 » $16\frac{1}{2}$ »	4.20		

Till kapital, hvarom här är fråga, räknas såväl aktie- eller lottkapitalet som ock reservfonden. Aktie- eller lottkapitalet upptages till det belopp, som angifvits i ingående balansräkningen för nästföregående år, eller, om aktie- eller lottkapitalet samma år undergått förändring, till medelstorleken däraf under nämnda år. På samma sätt förfäres vid beräkning af reservfonden.

2) att förklara, att, då fråga uppstår om eftertaxering för år före år 1911, beträffande eftertaxeringen skola tillämpas de i sådant hänseende gifna bestämmelser, som gällde det år, eftertaxeringen afser.

Beträffande hvad föredragande departementschefen enligt omförmälda statsrådsprotokoll vid ärendets föredragning i statsrådet anfört till motivering för dessa förslag, tillåter utskottet sig hänvisa till propositionen.

Då föreliggande förslag till ändrad lydelse af 20 § i gällande förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt tillmötesgått, hvad Riksdagen i sin skrifvelse förra året i förevarande afseende begärde, samt, beträffande den ändrade skatteskalen, synes utgöra en konsekvens af den af Riksdagen angifna förutsättningen, att någon minskning i den till staten inflytande skattesumman från samtliga bolag inom landet icke borde ifrågakomma, finner utskottet sig böra tillstyrka bifall till hvad Kungl. Maj:t föreslagit.

Utskottet.

Emot det af Kungl. Maj:t begärda uttalandet från Riksdagen beträffande eftertaxering för år före år 1911 har utskottet intet att erinra. Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition måtte

1) besluta, att 20 § i förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt skall från och med år 1912 erhålla i propositionen föreslagen ändrad lydelse; samt

2) förklara, att, då fråga uppstår om eftertaxering för år före år 1911, beträffande eftertaxeringen skola tillämpas de i sådant hänseende gifna bestämmelser, som gällde det år, eftertaxeringen afser.

Stockholm den 5 maj 1911.

På bevillningsutskottets vägnar:

ALEXIS HAMMARSTRÖM.

Reservation

af herrar *K. G. Karlsson, Bromée* i Billsta, *Branting, Olofsson, Janson* i Bråten och *Kobb*, hvilka anført:

Förevarande kungl. proposition är föranledd af ett uttalande i den skrifvelse, hvori Riksdagen sistlidet år meddelade Kungl. Maj:t sitt beslut med anledning af Kungl. Maj:ts då framlagda förslag till inkomst- och förmögenhetsskatt.

Riksdagen uttalade nämligen där, att den funnit ett motionsvis framställt förslag beaktansvärdt, hvilket gick ut på att till inländskt aktiebolags eller solidariskt bankbolags »kapital» skulle i skattehänseende räknas jämväl sådant bolags reservfond. Men då de statsfinansiella verkningarna af en sådan omläggning icke kunde beräknas med då tillgängligt statistiskt material, hemställdes till Kungl. Maj:t att undersöka möjligheterna för en sådan ändring. Härtill knöt dock Riksdagen två villkor: 1:o) att ingen minskning i bolagens totala skattesumma finge ske, och 2:o) att »fördelningen af skattskyldigheten mellan bolagen sammellan afvägdes enligt rättvisa grunder».

Det förra af dessa villkor har Kungl. Maj:t i sitt nu framlagda förslag till fullo beaktat. Det skall äfven villigt medgifvas, att Riksdagen, genom att peka på lättad skattskyldighet för bolag med större reservfonder som en uppmuntran till ökad omtanke om bolagens soliditet, själf i någon mån hjälpt till att föra Kungl. Maj:ts utredning in på just den väg, som propositionen fullföljer. Vi våga dock hålla före att ett närmare inträngande i det visserligen ingalunda lättlösta problem, som i och med Riksdagens villkor nr 2 hänskjutits till Kungl. Maj:t, borde ha fört till att äfven andra och efter vår mening viktigare synpunkter kommit till sin rätt. Först genom en mera ingående pröfning och genom vägning af olika synpunkters relativa berättigande torde man kunna nå ett större mått af den rättvisa i skattehänseende mellan bolagen inbördes, som Riksdagen med all rätt framhållit som ett hufvudvillkor för en mera definitiv ordning på detta område.

Om föreliggande proposition bifalles, så kommer påtagligen, då skatteprogressionen nu skulle börja redan vid 4 procents vinstutdelning, beskattningen att i jämförelse med hvad nu är fallet höjas för alla nya

bolag, som ännu icke hunnit förvärfva reservfond, liksom för sådana äldre företag, hvilka gått mindre väl och därför icke varit i tillfälle att nämnvärdt använda vinstmedel till fondbildning. Lika påtagligt är, att denna ökade belastning för de svagare bolagen vidtages för att bereda lättnader för sådana bolag, hvilka på grund af sina betydande reservfonder måste betraktas som särskildt välsituerade. I stort sedt kan man säga, med användande af den gruppering, som gjorts i »Finansstatistiska utredningar IV» (sid. 162—163), att grupperna Bank- och Försäkringsbolag, hvilkas reservfonder stiga till i medeltal resp. 48 och 52 procent af aktiekapitalet, komma att bli särskildt gynnade genom den nu föreslagna förändringen. Men lättnaderna för dem måste, jämlikt villkoret under 1:o), kompenseras genom ökad belastning på öfriga bolag. För samtliga öfriga grupper af bolag ligger reservfonden i medeltal blott mellan 2 och 13 procent af aktiekapitalet. Dessa få alltså öfvertaga de bördor, som just de starkaste blifva kvitt.

Ett sådant allt annat än tilltalande resultat blir den oundvikliga följden af den ensidighet, hvarmed Kungl. Maj:t i sin proposition hållit sig enbart till synpunkten, att reservfondsbyggande bör uppmuntras äfven med skattelindring, medan Kungl. Maj:t alldeles förbigått den viktiga sida af saken att med stora reservfonder för ett bolag väl också i allmänhet bör följa *ökad skattekraft*. Att vi vilja se detta beaktadt står alldeles icke i någon motsättning till den bärande grundtanken i fjolårets riksdagsskrifvelse. Denna synes oss fastmer ligga däri att det finns fog för att vid beräkning af bolagens vinst och på denna grundad beskattning taga hänsyn icke blott, som i nu gällande bestämmelser, till aktiekapitalet, utan äfven till reservfonden. Äfven efter vår mening bör en ny skattelagstiftning för bolagen byggas på denna nya grund. Men Kungl. Maj:t har gått att utföra denna tanke utan att taga tillräcklig hänsyn till att de väl konsoliderade bolagen, som befinna sig — äfven fränsedt skiftande vinster — så att säga i god förmögenhetsställning, just därigenom ha en större skattekraft än lika stora bolag med samma vinstprocent, men utan nämnvärda reservfonder. Undanskjutandet af denna synpunkt har haft till följd, att det nu framlagda förslaget, hur nära det än må kunna sägas formellt anknyta sig till Riksdagens skrifvelse, dock efter vår mening ingalunda fyller denna skrifvelses fordran att skapa rättvisa mellan bolagen sinsemellan. Kungl. Maj:ts proposition bör därför icke af Riksdagen antagas. I stället synes oss böra utredas, om icke för bolagens rättvisa beskattning en viss analogi kunde sökas med de anordningar, hvarigenom då det gäller enskilda personer inkomstskatten kompletteras med en förmögenhets-

skatt. Själfklart bör tillses, att skatten icke lägges så tyngande, att den kan motverka den för soliditeten önskvärda fondbildningen. Men det bör ingalunda vara omöjligt att finna en framkomlig medelväg mellan att, som Kungl. Maj:t nu gjort, gynna de starkaste och att belasta dem så hårdt, att deras uppväxt till styrka hämmas. Man kan dock icke helt bortse från att ett bolag med stora reservfonder är ett starkt beskattningsobjekt, hvilket knappt kan sägas om ett nybildadt bolag eller om sådana, hvilkas rörelse varit mindre inkomstbringande. Det bör äfven beaktas, att för närvarande den del af vinsten, som afsättes till fonder, undgår den dubbelbeskattning, som anses böra påföras vinstmedel, hvilka utdelas till aktieägarne.

Vid fördelningen af den skattebörda bolagen tillsammans skola bära bör sålunda efter vår mening hänsyn tagas till åtskilliga viktiga förhållanden utöfver dem som beaktats i den kungliga propositionen.

Det finns dessutom ännu ett skäl, låt vara att det kanske icke af alla tillmätas så stor vikt, som talar för att Riksdagen i hvart fall icke bör i år vidtaga den lindring i de bäst situerade bolagens beskattning, som Kungl. Maj:t föreslår. Det är ju ännu helt obekant, huru den nya inkomst- och förmögenhetsskatten kommer att verka i tillämpningen, hvilken afkastning den kommer att lämna. Skulle det måhända i sinom tid visa sig, att hvad som inflyter understiger det beräknade, kan ju alltid tänkas, att Riksdagen skulle önska fria händer att jämka på skatteskalen för bolagen utan att därmed förbinda någon lättnad för de starkt konsoliderade bland dessa. Att nu fastlägga dessa förhållanden utan ens ett enda års erfarenhet om hvad som inflyter kan icke vara rätt tilltalande.

På grund af hvad sålunda anförts hemställa vi,

att Riksdagen, med afslag å förevarande kungl. proposition, ville besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om ytterligare utredning af frågan om bolags beskattning på inbördes rättvisa grunder, med beaktande af att vid beräkning af vinstprocenten hänsyn må tagas äfven till reservfonden, men att därjämte också uppmärksammas den större skattekraft de mera konsoliderade bolagen måste anses äga; samt att Kungl. Maj:t måtte för Riksdagen framlägga det förslag, utredningen kan föranleda.

Herrar *Jesperson*, *Kvarnzelius* och *Röing* hafva anhållit få antecknadt, att de icke deltagit i behandlingen af detta ärende inom utskottet.
